

Motivatie van studenten verbeteren

Dit item kunt u zien als een vervolg op het item “[Motivatie bij studenten](#)” van Jan van Tartwijk, Christel Lutz en Frans Prins. Daar wordt ingegaan op de definitie van motivatie, op motivatie in het Hoger Onderwijs in Nederland in vergelijking met andere Europese landen en op theorieën over motivatie. Het huidige item bevat een selectie aan ideeën voor interventies om motivatie bij de studenten te verbeteren.

Motivatie is een veelomvattend aspect van leren en kan vanuit diverse invalshoeken benaderd worden. In het onderwijs is motivatie vaak een onderwerp waar docenten over nadenken wanneer zij het gevoel hebben dat studenten niet (genoeg) gemotiveerd zijn. Als docent is het mogelijk het onderwijs aan te passen om de motivatie van studenten te versterken. De ideeën die hiervoor in dit item worden beschreven zijn in te delen in vier thema's, waaraan verschillende theorieën ten grondslag liggen.

Vier thema's met suggesties voor het verbeteren van motivatie

In het onderwijs worden interventies gedaan om motivatie bij studenten te verbeteren. De suggesties die we hier geven zijn een selectie van mogelijkheden, die zeer waarschijnlijk nog aangepast moeten worden voor de specifieke context van de cursus. We beschrijven steeds tips en suggesties voor interventies en verwijzen naar literatuur of plekken om informatie te zoeken om meer (uitwerkingen van) interventies te vinden.

1. Stimulering van ontrinsieke motivatie

Wanneer u de cursus leuker wil maken voor studenten, ofwel de intrinsieke motivatie bij studenten stimuleren, dan kunt u werken vanuit de Zelf Determinatie Theorie (ZDT) (Zie [item Motivatie bij studenten](#)). Deze theorie is bekend van de termen extrinsieke en intrinsieke motivatie. In de ZDT wordt gesteld dat motivatie van verschillende kwaliteit kan zijn (Deci & Ryan, 2000). Hoe meer geïnternaliseerd motivatie is, hoe hoger de kwaliteit ervan en hoe positiever de effecten op leren. Intrinsieke motivatie komt van binnenuit en is daarom van hogere kwaliteit dan extrinsieke motivatie.

In het onderwijs kunnen we intrinsieke motivatie bij studenten stimuleren door de psychologische basisbehoeften aan autonomie, competentie en

verbondenheid te ondersteunen. Dit betekent respectievelijk dat studenten het gevoel moeten hebben dat ze input hebben en dat ze zich kunnen identificeren met onderwijsactiviteiten, dat ze voelen dat ze uitdagende onderwijsactiviteiten aangaan en afmaken, en dat ze een betekenisvolle connectie voelen tussen zichzelf en anderen (Filak & Sheldon, 2008). Om deze basisbehoeften te ondersteunen, en daarmee intrinsieke motivatie te stimuleren kunt u bijvoorbeeld:

Ondersteunen van autonomie:

- Open staan voor het perspectief en de gedachten van studenten;
- Studenten verantwoordelijkheid geven;
- Studenten betekenisvolle keuzes laten maken;
- Relevantie duidelijk maken door leeractiviteiten aan de waarden van studenten te verbinden.

Ondersteunen van competentie:

- Duidelijke verwachtingen, richtlijnen, regels en criteria;
- Moedig studenten aan door inspanning te waarderen;
- Geef feedback die de student informatie geeft over waar hij op dat moment staat.

Ondersteunen van verbondenheid:

- Een veilige leeromgeving creëren waarin sociaal gedrag aangemoedigd wordt;
- Contact maken met studenten door namen te kennen, studenten aan te kijken, etc.
- Studenten respecteren door onder andere echt naar ze te luisteren.

Deze suggesties zijn gebaseerd op het werk en observatieschema van Stroet, Opdenakker en Minnaert (2015).

Een concrete invulling kan bijvoorbeeld zijn:

1. Studenten meer keuzevrijheid geven door ze zelf een onderwerp voor een opdracht te laten bepalen of door ze zelf te laten bepalen hoe ze rapporteren over een opdracht.
2. Meer aansluiten bij de leefwereld van studenten door thema's uit de cursus te relateren aan het nieuws, of andere thema's die op dat moment leven onder studenten.

Dit [artikel](#) geeft een overzicht van twaalf dingen waar u aan kunt denken om intrinsieke motivatie bij studenten te stimuleren.

2. Belang van het onderwijs duidelijk maken voor studenten

Wanneer studenten vragen “Waarom moet ik dit [deze cursus] eigenlijk doen?” dan kunt u de Expectancy-Value Theorie als uitgangspunten gebruiken. (Zie [item Motivatie bij studenten](#)). Deze theorie beschrijft motivatie om te presteren als een optelsom van geloof in eigen kunnen en de waardering voor de activiteit (Wigfield & Eccles, 2000). Het is belangrijk dat studenten een onderwijsactiviteit waarderen. Als docent kunt u in een cursus meer aandacht besteden aan de doelen en de relevantie van de cursus door deze bijvoorbeeld te bespreken met de studenten of door samenhang met andere cursussen of met de praktijk te laten zien.

In het boek van Ambrose (2010) staan ook suggesties om studenten het belang van de cursus laten in, zoals:

- In het onderwijs aansluiten bij interesses van studenten;
- Authentieke real-world opdrachten aanbieden;
- De relevantie voor de academische ontwikkeling van studenten laten zien;
- De relevantie voor de toekomstige professionele levens van studenten laten zien;
- Aangeven wat u zelf waardevol of belangrijk vindt en waarom u dit vindt;
- Uw eigen passie en enthousiasme voor de discipline laten zien.

3. Studenten het gevoel geven dat ze het kunnen

Wanneer u denkt dat studenten het gevoel hebben dat ze het niet kunnen, of in andere woorden dat het hen ontbreekt aan vertrouwen in zichzelf, kunt u vanuit de Expectancy-Value theorie aan de slag. Een andere theorie van waaruit u te werk kunt gaan is de Social-Cognitive Theorie (Bandura, 1989). In de Social-Cognitive theorie staat het begrip self-efficacy centraal. Dit betekent het geloof dat iemand heeft in het eigen kunnen. Hoe groter dit geloof, hoe groter de inspanning zal zijn die iemand levert om een prestatie goed af te ronden.

Nilson (2010, p. 54) schrijft in de kern waar dit thema om draait: *“Expectancy theory rests on a pragmatic premise: Why aspire to achieve something you know you can’t get? Students won’t even try to learn something that seems impossibly difficult.”*

Het is in het onderwijs belangrijk dat studenten niet het gevoel hebben dat de cursus veel te moeilijk is en ze het nooit zullen leren. Om dit gevoel te vermijden kunt u de verwachtingen duidelijker maken. Daarnaast is het

van belang dat de cursus en de opdrachten daadwerkelijk op het juiste niveau (passend bij de doelen en aansluitend bij de deelnemers) zijn.

Verwachtingen kunnen duidelijker gemaakt worden door bijvoorbeeld (Ambrose et al., 2010):

- Voor afstemming tussen leerdoelen, toetsing en instructie te zorgen;
- Het geschikte niveau van uitdaging voor de studenten te bepalen;
- Opdrachten te ontwerpen op dit niveau;
- Vroeg in de cursus momenten voor succeservaringen te creëren;
- Duidelijk te zijn over uw verwachtingen;
- Rubrics te gebruiken om richtlijnen inzichtelijk te maken;
- Gerichte feedback te geven;
- Eerlijk te zijn over prestaties van een student;
- Studenten te leren wat we verstaan onder succes en falen;
- Effectieve manieren van studeren met de studenten te bespreken.

Bovenstaand overzicht is afkomstig uit dit boek, dat een mooi overzicht van verschillende strategieën om waarden (values) en verwachtingen (expectancies) van studenten te ondersteunen beschrijft.

4. De focus van studenten veranderen naar veel willen leren

Soms lijkt de de focus van studenten meer te liggen op het halen van hoge cijfers (in vergelijking met andere studenten) dan op het ontwikkelen van de eigen competentie. In dat geval kunt u motivatie benaderen vanuit de Achievement Goal Theorie (Elliot & McGregor, 2001). Deze theorie beschrijft de doelen die een student heeft om te studeren en daarmee ook de manier waarop een student competentie definieert. Een student kan het gevoel hebben competent te zijn wanneer hij/zij vooral beter presteert dan andere studenten (prestatiedoel), of een student kan het gevoel hebben competent te zijn wanneer hij/zij de stof volledig eigen heeft gemaakt (meesterschapsdoel). Prestatiedoelen hebben een normatieve standaard, terwijl deze bij meesterschapsdoelen absoluut is. Dit laatste doel wordt veelal in verband gebracht met de meest positieve leeruitkomsten. Svinicki en McKeachie (2014, p. 143) omschrijven het op de volgende manier:

“In a class that is focused on mastery, instructors generally use criterion-referenced grading, rather than normative (grading on a curve), foster a supportive climate where students can take intellectual risks, and provide opportunities for students to demonstrate improvement.”

Zo is het belangrijk dat de normering van toetsen niet in vergelijking met andere studenten gebeurt, maar dat er een absolute standaard gehanteerd wordt. Ook kunt u denken aan een feedbackmoment bij het inleveren van conceptopdrachten, voordat studenten een definitieve versie inleveren. Op deze manier creëert u een extra leermoment voor studenten. Competitie tussen studenten is juist iets om te vermijden wanneer u een klimaat wilt scheppen waarin studenten vooral focussen op meesterschap.

Op [deze website](#) vindt u informatie over het creëren van een meesterschap georiënteerde onderwijssetting. Ook vindt u er voorbeelden en video's van docenten die hiermee hebben gewerkt.

Meer informatie

Naslagwerken met interventies om studenten te motiveren

- Nilson, L. (2010, pp. 55-58) geeft een overzicht van strategieën om motivatie in een cursus te stimuleren. Het overzicht is ingedeeld in dingen die u kunt doen als persoon, in de cursus, in het lesgeven en in opdrachten en toetsing.
- Svinicki, M. D. & McKeachie, W. J. (2014, pp. 139-149) biedt een overzicht van verschillende theorieën over motivatie en suggesties om de principes uit deze theorieën in de praktijk te brengen.

UU items over motivatie

- Blog op Teacher community TAUU: [Hoe houd je je studenten bij de les.](#)
- Samenvatting van artikel in OnderwijsInnovatie: [Co-creatie en docent-studentpartnerschap](#)

Op een gestructureerde manier aan de slag met het verbeteren van motivatie?

Hebt u na het lezen van deze tekst het idee dat u motivatie van studenten in uw onderwijs wilt verbeteren? En wilt u dit graag op een gestructureerde manier aanpakken, om te voorkomen dat u een reeks aan veranderingen gaat uitproberen die niets uithalen? Dan kunt u ervoor kiezen om de blended training "[Educational Scholarship: je onderwijs onder de loep](#)" [Educate-it] te doorlopen. In deze blended training krijgt u online meer informatie over het gestructureerd innoveren van uw onderwijs aan de hand van de "Utrecht Roadmap for Teaching Innovation and Scholarship". Daarnaast kunt u in gesprek gaan met andere docenten en experts die zich ook bezighouden met dit onderwerp.

Referenties

- Ambrose, S. A., Bridges, M. W., DiPietro, M., Lovett, M. C., & Norman, M. K. (2010). *How learning works: Seven research-based principles for smart teaching*. John Wiley & Sons.
- Bandura, A. (1989). Human Agency in Social Cognitive Theory. *American Psychologist*, 44, 1175-1184.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- Elliot, A. J. & McGregor, H. A. (2001). A 2x2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 501-519.
- Sheldon, K. M., & Filak, V. (2008). Manipulating autonomy, competence and relatedness support in a game-learning context: New evidence that all three needs matter. *British Journal of Social Psychology*, 47, 267-283.
- Stroet, K., Opdenakker, M-C., & Minnaert, A. (2015). What motivates early adolescents for school? A longitudinal analysis of associations between observed teaching and motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 42, 129-140.
- Wigfield, A., & Eccles, J. (2000). Expectancy-value theory of achievement motivation. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 68-81.